

LEO KOOIJMAN, MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES:

8

'Netcentrische informatie-uitwisseling brengt crisisbesluitvorming bij de tijd'

Effectieve crisisbesluitvorming staat of valt met een goede informatiehuishouding. Op dat gebied valt veel te verbeteren, zo blijkt uit crisevaluaties. Door de manier waarop de informatie-uitwisseling voor rampenbestrijding en crisisbeheersing nu is georganiseerd, lopen crisisteams bij hun besluitvorming niet zelden achter de feiten aan. Het netcentrisch informatieconcept, ooit door Defensie samen met TNO ontwikkeld voor toepassing in militaire tactische operaties, kan ook voor de civiele sector de oplossing zijn voor effectievere crisisbesluitvorming. Met TNO als 'kennismakelaar' is een kruisbestuiving tussen het militaire en het civiele informatiedomein op gang gekomen.

Tekst: Rob Jastrzebski

'De informatie-uitwisseling tussen crisisstaven is weerbarstige materie. Besluitvormingsteams staan voor de uitdaging om onder grote tijdsdruk beslissingen te nemen op grond van vaak gebrekkige of onvolledige informatie. De centrale vraag waar de rampenbestrijdingswereld voor staat is: "Hoe krijgen we de juiste informatie op het juiste moment in de juiste vorm bij de juiste personen?" In de praktijk blijkt dat de bestaande systematiek van informatie-uitwisseling bij de overheid volledig is achterhaald. Informatie stroomt bottom-up vanaf het rampterrein naar de diverse operationele en bestuurlijke crisisteam, maar moet op ieder niveau worden geïnterpreteerd en bewerkt. Dat kost zo veel tijd dat veel beslissingen worden genomen op basis van informatie die alweer verouderd is. Het project Netcentric-experimenten beoogt die doorlooptijd drastisch te bekorten door een nieuwe kijk op het delen van informatie. De sleutel achter het concept is dat iedereen op hetzelfde moment de beschikking heeft over dezelfde en meest actuele informatie en op basis daarvan op zijn eigen niveau de vereiste beslissingen kan nemen. Dat scheelt heel veel kostbare tijd.'

Muren geslecht

'TNO kwam als projectpartner al snel in beeld, omdat zij al bij diverse andere projecten op het gebied van crisisinformatiemanagement is betrokken. Daarnaast heeft TNO samen met Defensie aan de wieg gestaan van de netcentrische werkwijze bij de krijgsmacht. Vanuit die functie als kennismakelaar, heeft de organisatie bijgedragen aan het slechten van de vroegere muren tussen het militaire en het civiele domein. Defensie is sinds enige jaren een structurele samenwerkingspartner op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding, en binnen die versterkte samenwerking kunnen we nu ook op informatiegebied optimaal gebruik maken van kennis en ervaring die in het militaire domein is opgedaan. Toepassing van de ervaringen met het netcentrisch informatieconcept binnen de civiele crisisbeheersing is daarvan een goed praktijkvoorbeeld.'

Netcentrische samenleving

'Het project Netcentric-experimenten is een "sleutelproject" in het op orde brengen van de organisatie van de rampenbestrijding. Informatie-uitwisseling blijkt keer op keer de zwakke schakel. Ten opzichte van het bedrijfsleven en zelfs de gemiddelde burger loopt de overheid op dit terrein ver achter. De samenleving wordt als gevolg van de moderne technologie steeds meer een netwerksamenleving. Denk aan snelle nieuws- en informatiewebsites als nu.nl, youtube, google en hyves. Burgers zijn tegenwoordig in staat om sneller informatie te delen en actuele informatie over een incident te vergaren dan de verantwoordelijke overheidsdiensten. We moeten ons dan ook dringend aanpassen aan die veranderende wereld en onze informatiehuishouding grondig herzien.

Dat is niet hoofdzakelijk een technisch vraagstuk, maar vooral een organisatorische uitdaging. We moeten eerst weten welke informatie we precies met elkaar willen delen en in welke vorm. Grafische informatie met actuele *plotting* speelt een grote rol, maar netcentrische informatie-uitwisseling is meer dan alleen het delen van plaatjes. Het is een consistente combinatie van tekst en beeld die snel en eenduidig inzicht biedt in het incidentverloop, de lopende acties en de stand van zaken van de besluitvorming. Terwijl we met alle projectpartners werken aan consensus binnen de crisisbeheersingsbranche, worden tegelijk ook de technische randvoorwaarden ingevuld: een goed netwerk en een gedegen

technische *tool* om die snelle uitwisseling te faciliteren. TNO speelt in beide sporen een rol als onderzoeker, ontwikkelaar en recentelijk ook als bouwer.'

Geen korte termijn

'Om netcentrisch te kunnen werken is een passend informatiesysteem nodig. Het systeem Cedric dat in oktober 2007 tijdens de nationale crisisbeheersings-oefening Voyager door de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond werd gebruikt, is mede door TNO ontwikkeld. De ervaringen waren dermate positief, dat de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond Cedric operationeel in gebruik heeft genomen. Uiteindelijk is het streven dat alle 25 veiligheidsregio's en de nationale crisiscentra van de overheid allemaal binnen één netcentrisch georganiseerd informatienetwerk gaan werken. Het is goed dat we met TNO als kennisontwikkelaar op technisch en conceptueel gebied een gezaghebbende en onafhankelijke samenwerkingspartner hebben. Het veld van openbare orde en veiligheid heeft zo'n onafhankelijke centrale partij ook nodig, om te bereiken dat de neuzen in alle regio's dezelfde kant op staan met betrekking tot de te ontwikkelen doctrine en bijbehorende techniek. Het project is geen zaak voor de korte termijn. De wereld waarin we als rampenbestrijders opereren, verandert voortdurend en inzichten veranderen mee. Het huidige experimentele concept zal daarom voortdurend moeten worden aangepast aan nieuwe inzichten. Dat is een les die TNO heeft geleerd in de ontwikkeling van het netcentrisch informatieprincipe voor het militaire domein. Daar is men jaren eerder begonnen met de conceptontwikkeling, maar is het ook nog niet uitontwikkeld. Het gaat om een gecompliceerd vraagstuk op het grensvlak van techniek en organisatie. Zo'n onderneming vraagt veel tijd en is nooit helemaal af.'

DE TNO EXPERTISE

Ir. Harold Bousché,
senior consultant TNO
Defensie en Veiligheid

'TNO is tien jaar actief op het gebied van tactische informatiesystemen in het defensiedomein en de civiele veiligheidssector. De expertise die we daarvoor aanspreken, heeft betrekking op technologie en organisatorische en menselijke factoren. Al onze opgedane kennis en ervaring op dit gebied passen we nu toe voor innovatie in civiele crisisbeheersing.

Nu de eerste versie van Cedric wordt overgedragen aan het veld, verschuift onze rol als onderzoeker, evaluator en medevormgever naar die van onafhankelijk adviseur en intermediair. De rijksoverheid en de veiligheidsregio's worden "eigenaar" van de systematiek en zullen die samen met commerciële marktpartijen verder doorontwikkelen en implementeren.'

Info: harold.bousche@tno.nl

DE RELATIE

Leo Kooijman is vanuit de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR) als projectleider Netcentrisch werken gedetacheerd bij het ministerie van BZK. Bij de VRR was hij hoofd van de afdeling Crisisbeheersing en in die rol verantwoordelijk voor het rampenbestrijdingssysteem Multiteam, dat mede door TNO is ontwikkeld.